

Zawody prawnicze - Łotwa

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [lv](#)

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych na Łotwie.

Prokuratorzy

Organizacja

 Prokuratura (*Prokuratūra*) to jednolity, scentralizowany **organ wymiaru sprawiedliwości**, zorganizowany na trzech szczeblach. Na jej czele stoi **Prokurator Generalny** (*ģenerālprokurors*). Zadaniem prokuratury jest **reagowanie na naruszenia prawa i zagwarantowanie, że sprawy dotyczące tych naruszeń będą rozpoznane** zgodnie z prawem. Hierarchiczna struktura prokuratury przedstawia się następująco:

1. Urząd Prokuratora Generalnego (*ģenerālprokuratūra*);
2. urzędy prokuratury okręgowej (*tiesu apgabalu prokuratūras*);
3. urzędy prokuratury rejonowej/miejskiej (*rajona vai republikas pilsētu prokuratūras*);
4. wyspecjalizowane jednostki prokuratury (*specializētas prokuratūras*).

Jeżeli zajdzie taka potrzeba, Prokurator Generalny może utworzyć jednostkę prokuratury wyspecjalizowaną w określonej dziedzinie – mającą status podobny do statusu prokuratury rejonowej lub okręgowej. Obecnie na Łotwie funkcjonuje **pięć wyspecjalizowanych jednostek prokuratury**:

- jednostka ds. przestępczości zorganizowanej i podobnych rodzajów przestępczości (*Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra*);
- jednostka ds. zagadnień wielosektorowych (*Specializētā vairāku nozaru prokuratūra*);
- jednostka ds. transportu drogowego w Rydze (*Rīgas autotransporta prokuratūra*);
- jednostka ds. ścigania przestępstw finansowych i gospodarczych (*Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*); oraz
- jednostka ds. ścigania przestępstw z zakresu nielegalnego obrotu narkotykami (*Narkotiku nelegālas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*).

Urząd Prokuratora Generalnego może również nadzorować pracę organów publicznych, które nie działając w charakterze prokuratora, pomagają w wykonywaniu pewnych czynności w postępowaniu karnym, które są zastrzeżone do ich właściwości. Organy te tworzy, reorganizuje i znosi Prokurator Generalny. Prokurator Generalny określa również ich organizację i obsadę kadrową w ramach przyznanych środków budżetowych. Dotychczas utworzono jeden taki organ, czyli: [Służbę ds. Zwalczenia Prania Pieniędy](#) (*Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests*).

Jednostki prokuratury stanowią część wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to, że działają niezależnie od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Chociaż Saeima (łotewski parlament), Rada Ministrów i Prezydent mogą wydać prokuraturze polecenie zbadania okoliczności faktycznych dotyczących naruszenia prawa, otrzymywać wyjaśnienia z Urzędu Prokuratury Generalnego, nie mogą jednak ingerować w czynności prokuratury służące wyjaśnieniu istotnego naruszenia prawa mającego znaczenie dla interesu państwa.

Prokuratorzy mogą zgłaszać zastrzeżenia do aktów prawnych przyjętych przez Radę Ministrów lub organy administracji publicznej, jeżeli naruszają one prawo. Prokurator Generalny oraz kierownicy wydziałów Urzędu Prokuratury Generalnego mogą uczestniczyć w posiedzeniach Rady Ministrów w celu przedstawienia swojego zdania na temat zagadnień przewidzianych w porządku obrad.

Rola i obowiązki

Zadania prokuratury w postępowaniu przygotowawczym zostały określone w art. 2 [ustawy o prokuraturze](#).

Prokuratura:

1. nadzoruje czynności śledcze organów ścigania i innych podmiotów;
2. organizuje i prowadzi postępowanie przygotowawcze, oraz udziela organom ścigania instrukcji na temat sposobu prowadzenia postępowania karnego oraz procedur, które należy zastosować;
3. wszczyna i prowadzi postępowanie karne;
4. chroni prawa i interesy prawne jednostek oraz państwa;
5. w przypadkach określonych przez prawo, wnosi do sądu pismo wszczynające postępowanie.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 [kodeksu postępowania karnego](#) do zadań prokuratora należy nadzorowanie oraz prowadzenie śledztw, prowadzenie postępowań karnych, wnoszenie aktu oskarżenia i występowanie w imieniu państwa, jak również inne czynności w toku postępowania karnego.

Prokuratorzy nadzorujący (*uzraugošais prokurors*)

Prokuratorzy tego rodzaju nadzorują przebieg śledztwa w pewnych sprawach karnych i mogą:

1. uchylać postanowienia kierującego postępowaniem (*procesa virzītāji*) lub członków grupy dochodzeniowo-śledczej;
2. zwrócić się do bezpośredniego zwierzchnika kierującego postępowaniem o jego zmianę lub zmianę obsady grupy dochodzeniowo-śledczej, jeżeli osoby te nie wykonują poleceń lub dopuszczają się naruszeń proceduralnych zagrażających przebiegowi postępowania;
3. badać skargi na kierującego postępowaniem, bądź na czynności lub decyzje członka grupy dochodzeniowo-śledczej, na bezpośredniego przełożonego śledczego lub na osoby dokonujące czynności proceduralnych;
4. podejmować decyzje o wszczęciu postępowania karnego lub przekazaniu ścigania innemu organowi uprawnionemu do prowadzenia śledztwa;
5. dokonać czynności proceduralnych osobiście, uprzednio powiadamiając kierującego postępowaniem.

Kierujący postępowaniem (*procesa virzītājs*)

Prokurator nadzorujący (lub inny prokurator, na polecenie prokuratora przełożonego) może zostać kierującym postępowaniem (*procesa virzītājs*). Oznacza to przejęcie prowadzenia postępowania karnego oraz podejmowanie decyzji o wszczęciu ścigania. W nadzwyczajnych okolicznościach Prokurator Generalny, Wydział Prawa Karnego Urzędu Prokuratury Generalnego lub naczelny prokurator przy sądzie okręgowym może wyznaczyć prokuratora do kierowania postępowaniem na etapie śledztwa.

Prokurator – działający w charakterze kierującego postępowaniem – może:

1. zawrzeć układ z oskarżonym dotyczący przyznania się do winy;
2. zdecydować o przekazaniu sprawy do sądu;
3. przekazać sprawę do sądu do rozpoznania w postępowaniu szczególnym;

4. umorzyć postępowanie karne, jeżeli przemawiają za tym istotne przesłanki prawne.

Kierujący postępowaniem może podjąć dowolną decyzję proceduralną i przeprowadzić dowolną czynność procesową lub powierzyć przeprowadzenie danych czynności członkowi grupy dochodzeniowo-śledczej lub osobie wykonującej inne czynności związane z postępowaniem.

Prokuratorzy przełożeni (*amatā augstāks prokurors*)

Zgodnie z przepisami prawa prokurator przełożony kontroluje wykonywanie obowiązków przez prokuratorów; podejmuje on także decyzje w sprawach skarg oraz zażaleń dotyczących postanowień i czynności prokuratora nadzorującego, prokuratora oraz kierującego postępowaniem. Może to na przykład dotyczyć propozycji prokuratora nadrzędnego, by zmienić bezpośredniego przełożonego śledczego lub organ uprawniony do prowadzenia śledztwa, a także zbadania, czy postanowienie o umorzeniu jest zasadne i zgodne z prawem.

Prokurator przełożony może:

1. uchylać postanowienia śledczego, członka grupy dochodzeniowo-śledczej lub prokuratora niższego rangą;
2. powoływać lub zastępować prokuratora nadzorującego, prokuratora lub kierującego postępowaniem, jeżeli nie został zagwarantowany prawidłowy przebieg czynności z zakresu nadzoru lub ścigania, bądź przejąć osobistą odpowiedzialność za te zadania;
3. powołać grupę dochodzeniowo-śledczą, jeśli z uwagi na nakład pracy zagrożone jest zakończenie postępowania karnego w rozsądnym czasie;
4. zwrócić się z wnioskiem o powołanie innego bezpośredniego przełożonego jako śledczego lub przekazać ściganie innemu organowi uprawnionemu do prowadzenia śledztwa.

Prokurator może zostać włączony w skład **grupy dochodzeniowo-śledczej** na polecenie prokuratora przełożonego lub wykonać jedną lub szereg czynności na wniosek kierującego postępowaniem (*procesa virzītājs*).

Sędziowie

Organizacja

Konstytucyjną podstawą regulującą ustrój sądownictwa są art. 82–86 [konstytucji](#), zgodnie z którymi wymiar sprawiedliwości sprawują wyłącznie sądy. Sędziowie są niezawisli i podlegają jedynie ustawie. Ustrój sądownictwa reguluje [ustawa o władzy sądowniczej](#). Na podstawie lotewskich ustaw i rozporządzeń sędziowie są urzędnikami służby cywilnej.

Organy administracji publicznej, organizacje społeczne i polityczne oraz inne osoby prawne i fizyczne mają obowiązek poszanowania i przestrzegania niezawisłości sądów oraz immunitetu sędziowskiego. Nie istnieją powody, które uzasadniają zwrócenie się do sędziego o przedstawienie informacji lub wyjaśnień dotyczących rozstrzygnięć zapadłych w konkretnej sprawie bądź ingerencję w wymiar sprawiedliwości. Podczas sprawowania wymiaru sprawiedliwości sędziemu przysługuje immunitet. Urzędu sędziego nie można łączyć z przynależnością do partii politycznej ani innej organizacji politycznej.

Rola i obowiązki

Rola sędziego polega na sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych, administracyjnych i karnych zgodnie z ustawą.

W sprawach cywilnych sędzia rozstrzyga spory z zakresu prawa cywilnego, prawa pracy, prawa rodzinnego oraz dotyczące innych praw i interesów prawnych osób fizycznych i prawnych.

W sprawach karnych sędzia orzeka na temat zasadności zarzutów postawionych oskarżonemu. Może on uniewinnić oskarżonych lub skazać osoby uznane za winne popełnienia przestępstwa na określoną karę.

W sprawach administracyjnych sędzia sprawuje sądową kontrolę legalności aktów organów władzy wykonawczej (aktów administracyjnych lub czynności faktycznych organów) oraz rozstrzyga spory wynikające ze stosunków uregulowanych w prawie publicznym. Sędzia przedstawia również wyjaśnienia co do praw i obowiązków prawnych osób fizycznych wynikających z prawa publicznego. W sprawach dotyczących wykroczeń administracyjnych sędziowie orzekają, gdy doszło do naruszenia prawa administracyjnego przez osobę fizyczną.

Do powinności sędziego należy wykonywanie ogółu obowiązków sędziego i obowiązków przypisanych sądom – przewidzianych w prawie procesowym.

Prawnicze bazy danych

Obecnie funkcjonuje specjalny portal dotyczący systemu sądownictwa, tj. [portal sądów krajowych](#), aktualnie dostępny tylko w języku łotewskim. Zawiera on informacje o systemie sądownictwa na Łotwie, wykaz sądów i sędziów, statystyki sądowe, zarys procedur stosowanych w poszczególnych rodzajach postępowań sądowych, opis ich podstawowych cech i różnic między nimi oraz informacje o sposobie wszczęcia postępowania przed organami sądowymi. Umożliwia dostęp do wybranych orzeczeń sądowych, harmonogramu rozpraw oraz innych informacji.

Wprowadzając w części dotyczącej usług elektronicznych (*epakaļpojumi*) nazwę sprawy lub oznaczenie wezwania do stawiennictwa, można uzyskać informacje o etapie postępowania, jak również o sądzie instancji, w których sprawa jest rozpatrywana, o kolejnych terminach rozpraw, zapadłych orzeczeniach, złożonych środkach zaskarżenia i wynikach postępowania.

Sprawozdania z pracy sądów są również publikowane na stronie internetowej [Biura ds. Organizacji Sądów](#) (Tiesu administrācija).

Ponadto na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#) publikowane są informacje na temat bieżących **zagadnień dotyczących systemu sądowego**.

Informacje w formie elektronicznej o Sądzie Najwyższym i jego działalności znajdują się na stronie internetowej [Sądu Najwyższego](#) (Augstākā tiesa).

Wszystkie wymienione strony są dostępne także w języku angielskim.

Organizacja zawodów prawniczych:

Adwokaci

Adwokaci są osobami wykonującymi niezależnie zawód prawniczy, które jednak działają w ramach wymiaru sprawiedliwości. Adwokaci:

- są wybierani przez strony postępowania, oskarżonych, lub inne zainteresowane strony (klientów kancelarii), by ich reprezentować na każdym etapie postępowania sądowego i przygotowawczego; przy czym w niektórych sprawach przewidzianych [w ustawie](#), może im zostać powierzone pełnienie pewnych zadań z urzędu przez prezesa sądu, kierującego organem prowadzącym postępowanie przygotowawcze lub Łotewską Radę Adwokatów Przysięgłych (*Latvijas zvērinātu advokātu padome*);
- udzielają porad prawnych swoim klientom;
- sporządzają dokumenty prawne;
- udzielają innej pomocy prawnej.

Zawód adwokata na Łotwie mogą wykonywać następujące osoby, po spełnieniu określonych warunków:

1. adwokaci przysięgli (*zvērināti advokāti*);
2. aplikanci adwokaccy (*zvērinātu advokātu palīgi*);
3. obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy uzyskali uprawnienia adwokackie w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;
4. adwokaci zagraniczni (inni niż adwokaci z państw członkowskich UE), którzy mogą wykonywać zawód adwokata na Łotwie zgodnie z wiążącymi Łotwę umowami międzynarodowymi w sprawie pomocy prawnej.

Adwokaci przysięgli praktykujący na Łotwie wykonują wolny zawód, przy czym wszyscy są członkami Łotewskiej Izby Adwokackiej (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*) – niezależnego zrzeszenia zawodowego. Organami Łotewskiej Izby Adwokackiej są: **Zgromadzenie Ogólne Adwokatów Przysięgłych (advokātu kopsapulce)**, **Łotewska Rada Adwokatów Przysięgłych (Latvijas Zvērinātu advokātu padome)**, **Komisja Rewizyjna (revīzijas komisija)** i **Komisja Dyscyplinarna (disciplinārlietu komisija)**.

Prawnicze bazy danych

Informacje o **działalności Łotewskiej Izby Adwokackiej** oraz **Łotewskiej Rady Adwokatów Przysięgłych**, ustawach i rozporządzeniach dotyczących adwokatów oraz sądach, w których praktykują (w tym informacje kontaktowe) oraz inne informacje dotyczące **zawodu adwokata na Łotwie** znajdują się na stronie internetowej [Łotewskiej Rady Adwokatów Przysięgłych](#).

Notariusze

Organizacja

Sprawy notarialne zostały powierzone notariuszom przysięgłym (*zvērīnāti notāri*); są one wykonywane pod nadzorem sądów, zgodnie z przepisami określonymi przez [ustawę](#). Łotewscy notariusze przysięgli działają w ramach wymiaru sprawiedliwości i pełnią obowiązki określone przez prawo. Obowiązki te są związane z wykonywaniem władzy publicznej.

Zgodnie z [ustawą o notariuszach](#) są oni uprawnieni do:

- sporządzania aktów notarialnych;
- sporządzania poświadczeń notarialnych;
- przyjmowania na przechowanie pieniędzy, papierów wartościowych i dokumentów;
- przyjmowania rzeczy, które są przedmiotem zobowiązania dotyczącego przechowywania;
- prowadzenia spraw spadkowych;
- sporządzania projektów podziału majątku w przypadkach określonych ustawą;
- prowadzenia postępowania rozwodowego (jeżeli oboje małżonkowie wyrazili co do tego zgodę w formie pisemnej, przy czym nie zgłosili żadnych innych zastrzeżeń);
- wykonywania innych czynności przewidzianych w innych aktach prawnych.

Wszyscy notariusze przysięgli wykonują wolny zawód. Jednakże w toku wykonywania obowiązków zawodowych notariusze przysięgli są uznawani za urzędników służby cywilnej. Notariusze przysięgli są uznawani za funkcjonariuszy systemu sądowego i działają przy sądach rejonowych. Wykonują obowiązki przewidziane ustawą. Wykonując czynności zawodowe, notariusze przysięgli są finansowo niezależni; stawki ich wynagrodzenia określa Rada Ministrów.

Wszyscy łotewscy notariusze przysięgli są członkami **Łotewskiej Izby Notarialnej** (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*) – niezależnego zrzeszenia zawodowego notariuszy przysięgłych. **Łotewska Rada Notariuszy Przysięgłych** (*Latvijas Zvērinātu notāru padome*) jest organem, który reprezentuje i nadzoruje notariuszy przysięgłych, oraz organem zarządczym i wykonawczym Łotewskiej Izby Notarialnej. Wykonuje ona zadania określone w art. 230 ustawy o notariacie

Prawnicze bazy danych

Informacje o działalności notariuszy przysięgłych, liczbie notariuszy, lokalizacji ich kancelarii oraz inne informacje o łotewskim notariacie znajdują się na oficjalnej stronie internetowej [łotewskiego notariatu](#).

Inne zawody prawnicze

Przysięgli komornicy sądowi

Przysięgli komornicy sądowi (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) są uznawani za funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości. Działają przy sądach rejonowych. Wykonują orzeczenia sądu i decyzje innych organów oraz dokonują czynności przewidzianych ustawą.

Przysięgli komornicy sądowi wykonują wolny zawód, ale w toku wykonywania obowiązków zawodowych są oni uznawani za urzędników służby cywilnej. Przysięgli komornicy sądowi działają w sposób niezależny i podlegają jedynie ustawie. Zarządzenia lub postanowienia komorników wydane w toku czynności zawodowych są wykonalne na terytorium całego kraju.

Sądowi komornicy przysięgli wykonują swoje czynności w okręgu sądowym sądu rejonowego, do którego są przypisani. Liczbę sądowych komorników przysięgłych, ich okręgi oraz granice tych okręgów ustala Rada Ministrów.

Wykonując swoje zadania, przysięgli komornicy sądowi stosują [kodeks postępowania cywilnego](#) i inne ustawy oraz rozporządzenia, a także wykorzystują metodologię zatwierdzoną przez Łotewską Radę Przysięgłych Komorników Sądowych (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome* – organ reprezentacyjny oraz nadzorczy przysięgłych komorników sądowych na Łotwie) oraz zalecenia wynikające z orzecznictwa.

Prawnicze bazy danych

Informacje o lokalizacji kancelarii komorniczych, ustawach i rozporządzeniach regulujących zawód komornika przysięgłego oraz o działalności Rady Łotewskich Komorników Przysięgłych znajdują się na [stronie internetowej Łotewskiej Rady Przysięgłych Komorników Sądowych](#). Aktualnie portal jest dostępny tylko w języku łotewskim.

Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawne

Na Łotwie nie prowadzi się spisu takich organizacji.

Łączy

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej. W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.

Ostatnia aktualizacja: 15/06/2020